

Nro. 45.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből, Kedden Junius 4-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s.

Két három holnapok alatt, igen változó és rendkívül való vólt itten az időjárása. A' paraszt kalendáriom szerént akkor lehet bőv esztendőt reményleni, midön Martzius hólnapja száraz, Aprilis nedves, Május hives, Junius mértékletes. Ez idén másként folyt az idő; Martziusban, midön a' tavaszi vetésre száraz időnek kellett vólna járnai, sok esső járt, nem kü'önben Aprilis első negyed részében is, az azután következett Majus hólnapja egy általjában száraz és igen meleg vólt, melly miatt az őszi és tavaszi vetések nem nevedkedettek úgy mint hellett vólna, és sok Austriai határookban mikor az életnek virágzani kellett vólna, akkor kezdett a' nagy

hévség miatt éredni. A' legelő mezőknek és erdőknek nem lévén nedvességek elegendő megsárgultak, szénakevés termett, a' kerti vetemények, mellyek itten szüntelen öntöztetnek, szépek és szaporák.

A' tegnap délutánni, és a' múlt éjeli nagy szélveszek után az égnek tsatornai fejjünk felett megnyilván, ma reggeltől fogva szép zsiros első esett.

Magyar Ország.

A' múlt héten Május 28-ik napján Posony Sz. K. Városban történt gyulladásról, a' közelebb múlt pénteken költ Kurirnak 550, és 551-ik lapjain tsak egynéhány szóval tehattünk emlékezetet, még akkor semmi bizonyos tudósítás nem jöven hozzánk azon szerentsétlen történetről. — A' nevezett napnak, úgymint Május 28-ik napjának reggelén, negyedfél órakor, a' Posonyi várban tűz támadván nagy lárma esett, melly annyival nagyobb rémülést okozott, mivel a' magas hegyenki ütött lángnak világa az egész várost béborítani láttatott. A' tűz ereje a' vár alatt fekvő Czukermantl nevű falut érvén leg elsőben is, azt néhány szempillantatok alatt el annyira elborította, hogy annak álmokból felébredt 's meg rémült lakosi, nem vagyonaiknak tüztől való megmenteséről, hanem egyedül életeknek megtartásáról szorgalmatoskodván hajlékaikból kifutottak. — A' tűz óltására ment lakosok semmi módot nem találtak a' pusztító elementum meg akadályoztatására, valamit a' tűz előutól ért mindent meg emésztett, mindent porrá hamuvá változtatott, azok közzül a' kik vagyonaikat a' langtól elborított hajlékaikból kiragadni igyekeztek, egynéhányan élteket is elvesztették, sokan megsebe-

sitettek. A' két serfőző házaknak tüze, mellyeknek egyikében 400 öl fa vólt le rakva, a' tűznek kiterjedést nagyon segitette, 's mindenfelé ki terjesztette. A' várban mindent, valamit a' tűz meg emészthetett, meg emésztette, és a' puszta köfalaknál eyébb nem maradt.

A' városi Előjárók a' tűz meg óltására mindent végbe vittek, a' mit végbe vihettek, a' városi lakosok sem veszteglettek, és ha szinte a' reájok fordulandó tüztől magok is méltán félhettek; még is mindazáltal, a' mennyire tsak lehetett, a' megkárosítottaknak segítségekre lenni kívántak. — Az Augustanum Gymnasiumbéli tanuló ifjak mindenek felett megkülönböztették magokat, és ki fejszével, ki horoggal menvén a' tűzhelyére, az égő házaknak fedeleit le rángatták, mások vizet hordván a' Dunából az égő üszköket elóltották, és ha a' tűznek széllyel terjedt mérge 's a' nagy melegség engedtek volna, sok házakat megmentettek volna a' kegyetlen Vulkanus telhetetlen torkától — Azon nap éjelen minden lakos talpon vólt, senki sem méreszelvén a' fejét nyugalomra hajtani, harmadnap múlva a' kegyetlen tűz megszűnt. A' városnak nagy szerentséjére szolgált ebben a' nagy szerentsétlenségben, hogy a' várnak városra néző része a' tüztől meg menekedett — Miképen támadott legyen ez a' szörnyü tűz, vagy ki lett legyen annak gerjesztő oka, még erről semmi tudositást nem vettünk.

A' Pesti A. C. lévő lakosok újonnan épített templomoknak felszenteltetése a' múlt vasárnapra, ugymint, Pünköst első napjára vólt rendeltetve, mellyre sok evangélikus Prédikátorok és

uraságok voltak meghivatva. Minémű tzeremo-
niával ment légyen az végbe, még arról semmi
tudositást nem vettünk, nem is vehettünk illy
rövid idő alatt. Hogy azon tárgyra nézve még
előre sok készülétek tétetődtek legyen, bizonyos-
san tudjuk.

Frantzia Birodalom.

E' mellett azt is elhitethetik magokkal, hogy
a' Franczia hadi seregeknek Portugállia és Spa-
nyol Országokban nem szolgál a' hadi szerentse
olly rosszúl, hogy Josef *Napoleon* Madrített oda
hagyni kéntelenítettett volna — *Masséna*, a' mint
a' Párisi Monitör tartya, nem az ellenségtől va-
ló félelem, hanem inkább a' tábori eleségnek
szűk vólta miatt húzta hátrább a' maga ármadiá-
ját, és mint igen ravasz hadi vezér, olly helyre
igyekszik az egyesült Anglus és Portugallus ha-
di népet tsalogatni, mellyben egy vágással elvé-
gezhesse az ellenséggel való dolgát — Végre még
eddig semmi újság levelekben nem olvastuk,
hogy a' Portugalliában lévő két ellenséges árma-
dia közt valamelly nevezetes és decretoria, vagy
elválasztó tsata törtent volna amazoknak szeren-
tséjekre. — *Josef Napoleon* Spanyol Király a' Lu-
xemburgi Csász. palotába bé szálván Majus 18-ik
napjan, mindjárt a' következett napon, a' főbb
rangú herczegek, a' ministerek, az Ország fő
tisztviselői, az ő Csász. Kir. Felségeknek férfi
udvari tisztjeik, a' Csász. familiából való hercze-
gek, 's herczeg asszonyok, a' Senatus tagjai, a'
Status Tanáts deputatusi, a' Párisi Universitas
Tanátsa, a' Párisi Magistratus, és minden ott
lévő diplomaticusok Eő Kir. Felségének tisztele-

tére menvén szerenséssen oda lett érkezéssen örvendeztenek.

Eszaki Európa.

Az Oderai Frankfurttól irják, hogy az odavaló Universitásbéli Professorok, a' Király rendelkezéséhez képest, Breszlauba már által mentenek, és hogy az a' Protestans fő Oskola, a' Breszlai Catholika Universitással egyesítetett, mellyet néhai *I. Leopold* Császár állított ottan fel 1702 ik esztendőben, és a' mellynek tanítói és igazgatói, mind addig, mig azon város és tartomány a' Fels. Austriai Házhoz tartozott, a' Jézus nevét viselt szerzetbéli papok vóltanak. Tellyes reménységgel vannak a' Sléziai lakosok, hogy ezen két fő Oskolának öszve kaptsoltatása által, nemcsak azon egyesült Universitas közönségessen, hanem különösen a' Tanítók és tanuló ifjuság is sokat fognak nyerni, mind azért, hogy azon fő Oskolának jövedelmei megsaporodván, mind a' Professorok, mind a' tanulók könnyebben élhetnek, és a' Sléziai ifjuság nem fog tanulás végett idegen tartománybéli Universitásokba tanulni menni. — E' mellett a' város is népes lévén, több alkalmatossága fog a' maga pallérozására lenni.

A' mennyit nyert a' Sléziai tartomány és Brezlau e' két fő oskoláknak öszve kaptsoltatások által, ugyan annyit vesztek az Oderai Frankfurt és Guesna városok az által. — Az elsőbb középszerű de elég népes város lévén, az ott tanult ifjúságtól, és az ott esztendőnként kétszer tartatni szokott országos vásároktól élt. Most már a' tanuló ifjaktól megfosztatván, a' kereskedésnél, és mesterség gyakorlásnál egyéb módjok a' pénzkeresésre nintsen. — Az országos vá-

sárok sem olly népesek, mint vóltak ennekelőt-
te, a' midőn Lengyel és Orosz Országokból sok
kereskedők jártanak oda, és a' vásárlott porté-
kákért sok pénzt hagytak ottan esztendőnként. —
Gnesna városa nagy Lengyel Országban koránt
sem vesztett annyit az által, hogy az oda való
Universitás eltöröltetett, mind népesebb, mind
gazdagabb város lévén Frankfurtnál.

A' Balthicum tenger Prussia Országhoz
tartozó tengeri partoknak őrizetére ki rendelt ha-
di nép, minden megkivantató hadi eszközökkel
már oda ért. A' Pomerániai fő Kormányozó Ge-
nerál *Blücher* fő hadi szállását Treptowba tette
által, és mingyárt akkór hozzá fogatott a' tenger
partjainak töltésekkel való megerőssítéséhez. A'
Kolbergi lakosok önként arra ajánlották mago-
kat, hogy ha az Anglusok oda közelgetnének,
magokra válallyák a' város őrizetét, mellyből vi-
lágosan ki tettzik, minémű hivséggel 's buzgo-
sággal viseltessenek ők uralkodó Fejedelmeikhez,
és hazájokhoz a' hét esztendei haborútól fogva.

A' Jubilate napjára esni szokott Lipsiai vásár
koránt sem vólt olly népes, és a' kereskedésre
nézve olly hasznos, mint másszor szokott lenni,
semmi kereskedők nem menvén arra Orosz Or-
szágból. Senki semmi selyem portékát nem ke-
reset, a' posztó, kiváltképen a' selyem posztó
mind nyakokon maradt a' fabrikánsoknak, melly
miatt nemtsak az árendások, hanem még a' bir-
tokos urak is sok kárt vallanak, és ha a' jelen-
való mostoha idő kedvezőbbre változni nem fog,
az elsőbbek tartozó kötelességeknek eleget nem
tehetnek, az utólsóbbak pedig a' juhtartással fel-
hagynak, 's annak tenyésztetésében megrestülnek,

— A' falusi urak között kevesen jelentek meg a' vásárra, Orosz Országi bőröket senki sem keresett, a' colonialis portékákat óltsó árron sem lehetett el adni.

Orosz Birodalom.

A' Fels. Orosz Császár, az uralkodó és az özvegy Császárnék az egész Császári familiával és udvari tisztekkel együtt, Május 2-dik napján a' Petersburgi nemes kis asszonyok institutumának templomába menvén bé ott nagy buzgosággal áhétatoskodtak. A' Liturgia alatt magok énekelven a' nemes kis asszonyok, angyali éneklésekkel minden jelenvölt személyeknek figyelmeségeket magokra vonták. — Az isteni tisztelet végződése után ottan fölöstökömözött a' Csász. Familia.

A' Petersburgi udvari újság levelek, a' mint az onnan jött tudósítások tartyak, egy időtől fogva semmi emlékezetet nem tesznek a' hadi dolgokról, nem is tehetnek, mivel a' Lofzai erőségnek meg vételétől fogva, semmi emlékezetes dolog azon a' tájékon nem esett. — Orosz Generál Grof *Kutusow*, a' kire a' Generalissimus Gr. *Kamensky* betegsége alatt az Orosz Armadának fő kormányozása bízott vala, mihelyt oda érkezett, mingyárt bé járta a' táborozó hadi seregeknek téli kvártélyokat, 's azokat figyelmetessen megvizsgálta.

A' múlt Mártzius 13-ik napján, Ukrajniában Pultavától nem messze, a' Gróf *Golofkyn* falusi jószágában, egy 15 fontos kő esett le a' levegőből, mellyet három kemény égdörgés követett vala. Ez a' kő 11 réfnire ment bé a' földbe, és még azután is, midőn a' földből kiásták, meleg volt.

— *Pultawa* igen nevezetes erősség a' historiában, mellyet XII. Károly Svétziai Király uralkodása alatt, 1709-ik esztendőben a' Svékusok megszállottak vala, de igen szerentsétlen kimenetellel, mivel I. Péter Orosz Császár 80,000 emberrel ellenek menvén, Julius 8-ik napján őket meg támadta, 's nagyon megverte, Gróf *Piper* első Svécziai ministert, *Rheinschild* Generál Feldmarsallal, sok fő és alsó rangú tisztekkal, számos közemberekkel, a' Svékusok egész ártillériájával, tábori kasszájával, 's Cancellariájával együtt fogságra ejtette; sőt a' mi több, harmad nappal azután, herczeg *Menczikoff* Orosz Generál, az elsőbb ütközettől meg maradt 16,000 Svékusokat is, *Löwenhaupt* fő vezérekkel egyetemben elfogta, mellyet XII Károly megértvén, néhány testőrző katonáival együtt, a' Törököknek *Benderi* erős városokba futott, 's ott és Beotikában, a' Fényes Porta költségen öt esztendőket töltött el.

A' múlt Mártzius hólnap kezdetében, a' fekete és Caspiumi tengerek közt fekvő Kadardai tartományoknak lakosi nagy gyűllést tartóttak, mellyre szép paripákon, pántzeros ingekben, és szép katona ékességekben jelentének - meg. Néhány hetekig tartott tanátskozások után, köz meg egyezésből egy deputatiót küldöttek Petersburgba, annak meg halalása végett, hogy őket a' Fels. Orosz Császár az el múlt télen bőséges étellel segiteni méltóztatott.

*

Jobbítás. A' 44-dik számú M. Kurir' első lapján felülről lefelé számlálván a' harmadik és negyedik sorokban azen szót, Király így kell olvasni: Károly.